

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR
1897.

(ÅRGÅNG 24.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.



POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.

STOCKHOLM 1897.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och 1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsäde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsäde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsäde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-bi-n2-9701_

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR
1897.

(ÅRGÅNG 24.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.



POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.

STOCKHOLM 1897.
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse.....	3-12.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1897.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1897 års skörd.....	6.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1897 års skörd..	7.
Tab. A. Jemförelse mellan 1897 års och 1876-1895 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	9.
Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1876-1895 samt år 1897.....	10.
Tab. C. Sädesskördens beräknade vikt år 1897.....	11.
Résumé.....	13.
Tabellbilaga.....	14-16.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1897.....	14.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1897.....	16.

T I L L K O N U N G E N.

Till åtlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för 1897 års skörd. I likhet med hvad tillförene varit fallet, lemnas först en sammanställning af de allmänna omdömen om årsväxten, hvilka af de särskilda länsstyrelserna uttalats, samt

Centralbyråns härpå grundade totalomdöme om hela rikets skörd, och härefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spanmålens vikt m. m., hvilka kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördadt korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1897.

Dessa omdömen,¹⁾ hvilka från den 15 oktober till den 11 november innevarande år inkommo till Statistiska Centralbyrån, egde följande lydelse:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. Cb. d. 28 okt. 1897):

att årets skörd kan anses hafva utfallit *öfver medelmåttan*;

för *Uppsala län* (ink. d. 3 nov.):

att skörden, i sin helhet bedömd, blifvit *god*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 29 okt.):

Höstsåden anses lemna riklig skörd af synnerligen god beskaffenhet.

Vårsåden, hvars växtlighet under högsommaren på vissa trakter något hämmades af torka, har dock lemnat fullt medelmåttig, delvis god skörd af utmärkt god beskaffenhet.

Potatisen, som endast på vissa håll något skadats af röta, har lemnat både till mängd och beskaffenhet mycket god skörd.

Öfriga rotfrukter, som i allmänhet mindre odlas, torde lemna medelmåttig skörd.

Höskörden, hvaraf endast en ringa del erhålles från naturlig ängsmark, har, hvad angår första skörden, utfallit öfver medelmåttan både till mängd och beskaffenhet; andra skörden, hvars utveckling något hämmades af torka, var mindre till mängden, men af god beskaffenhet.

Halmfalkstningen af höstsädeshalm har varit riklig och god; af vårsädeshalm medelmåttig, på vissa håll något derunder.

Såsom allmänt omdöme om skördemängden i länet torde kunna sägas, att den varit *fullt god*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 3 nov.):

Råg och hvete hafva inom nästan hela länet lemnat mera än medelmåttig och vårsåden medelmåttig skörd, som inbergats under synnerligen gynsamma väderleksförhållanden.

Höskörden kan betecknas såsom medelmåttig, hvaremot halmfalkstningen särskildt af vårsåd till följd af efter midsommar inträffad långvarig torka utfallit under medelmåttan.

Såsom totalomdöme kan om skörden i dess helhet sägas, att den blifvit *fullt medelmåttig*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 25 okt.):

Efter en för växtligheten gynsam väderlek inträdde från medlet af juni en torr och varm period, som räckte till medlet af juli och hämmade utvecklingen af vårsåden och gräsväxten. Den nederbörd, som derefter följde, verkade dock synnerligen fördelaktigt på den efterblifna grödan, så att utfallet af länets skörd af ej mindre hafre än råg kan beräknas i korntal till 6:5 och höskörden, synnerligen från odlad jord, blifvit tillfredsställande. Då derjemte halmfoder-skörden kan anses nöjaktig samt äringens beskaffenhet är god med undantag dock för potatisen, som till icke obetydlig del är angripen af röta, finner Kungl. Maj:ts Befallningshafvande skörden i dess helhet kunna betecknas såsom *fullt medelmåttig*;

¹⁾ Dessa länsstyrelsernas omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af Statistiska Centralbyråns beräkningar äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

för *Kronobergs län* (ink. d. 25 okt.):

att höstsåden, nästan uteslutande bestående af råg, hvars bergning försiggått under gynsamma väderleksförhållanden, lemnat medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att vårsåden, hvaraf hufvudsakligen odlas korn och hafre samt endast i ringa mån hvete, råg och blandsäd, inbergats under delvis regnig väderlek, men ändock lemnat medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att potatisen, som flerstädes angripits af torröta, äfvensom öfriga rotfrukter, hvilka dock obetydligt odlas, lemnat medelmåttig skörd;

att höskörden från odlad jord blifvit medelmåttig och från naturliga ängar nära medelmåttig;

att halmfalkstningen blifvit medelmåttig och i allmänhet af god beskaffenhet;

att sädesskörden är för ortens behof tillräcklig och lemnar öfverskott till försäljning;

att hö- och halmgrödan är för länets behof tillräcklig; samt

att skörden, i allmänhet bedömd, kan anses såsom *medelmåttig*;

för *Kalmar län* (ink. d. 15 okt.):

att höstsädeslagen, som bergats under gynsam väderlek, lemnat en skörd, som till korntalet ej obetydligt öfverträffar och, ehuru den i vikt, synnerligast hvad rågen vidkommer, understiger medeltalet under sista tjugo åren, uppgifvits i allmänhet vara af god beskaffenhet;

att vårsädesskörden hvarken till korntal eller vikt motsvarar den under nyssnämnda period, men dock anses till beskaffenheten medelgod;

att rotfrukterna, bland hvilka numera i några orter äfven odling af sockerbeter förekommer, lemnat medelmåttig afkastning, men att potatisen nästan allestädes i stor mängd angripits af röta, för hvilken sjukdom endast nyare potatissorter synas varit oemottagliga;

att höskörden, som endast undantagsvis blifvit klen å första årets vallar, varit nära god från odlad jord och fullt medelmåttig från naturliga ängar, samt blifvit väl bergad; och

att, ehuru vårsädeshalmen till följd af torka icke nått vanlig längd, såväl denna som den rikliga halmfalkstningen från höstsädet är af utmärkt beskaffenhet.

På grund häraf må anses, att året gifvit skörd *öfver medelmåttan*;

för *Gotlands län* (ink. d. 23 okt.):

Då såväl höstsåd som sockerbeter lemnat medelmåttig afkastning samt vårsädet — med hänsyn dertill att den mindre quantitet, kornskörden lemnat, till fullt uppväges af kornets goda beskaffenhet — äfven måste anses hafva lemnat medelmåttig skörd och foder-skörden varit synnerligen riklig, får Länsstyrelsen uttala såsom allmänt omdöme om årets skörd, att densamma utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Blekinge län* (ink. d. 27 okt.):

att enligt länsmännens uppgifter skörden, i sin helhet betraktad, blifvit *mindre än medelskörd*, men får Kungl. Maj:ts Befallningshafvande uttala såsom sin åsigt, att innevarande års skörd inom länet blifvit *medelmåttig*;

för *Kristianstads län* (ink. d. 1 nov.):

att höstsåden kan anses hafva gifvit fullt medelmåttig skörd;

att vårsädesskörden varit under medelmåttig;

att potatis lemnat medelmåttig och sockerbeter fullt medelmåttig skörd, men att, under det sockerbeterna varit af god beskaffenhet, potatisen flerstädes blifvit skadad af röta och af ollonborrlarver;

att höskörden från odlad jord varit öfver medelmåttig och välbergad, men från naturliga ängar knappast medelmåttig och delvis förstörd af nederbörd under bergningstiden;

samt att halmfalkstningen af höstsåd varit fullt medelmåttig och välbergad, men af vårsåd endast nära medelmåttig särskildt med hänseende dertill, att vårsädeshalmen i allmänhet i följd af torka under

försommaren blifvit kort och dessutom flerstädes lidit skada af regn vid bergningen.

På grund häraf anser sig Länsstyrelsen kunna uttala det allmänna omdöme om innevarande års skörd, att den utfallit *medelmåttig*;

för *Malmöhus län* (ink. d. 28 okt.):

att skörden varit *öfver medelmåttig*;

för *Hallands län* (ink. d. 21 okt.):

Höstsäden, som under vintern i allmänhet bibehöll sig väl, började mångenstädes under den kalla våren med dess ofta inträffande nattfroster och ihållande torka att visa ett mindre lofvande utseende, hvilket dock på försommaren förbättrades till följd af då för växtligheten rådande tjemlig väderlek. Mognaden inträffade ganska tidigt och afkastningen af såväl råg som hvete anses hafva utfallit med full medelskörd af god beskaffenhet.

Vårsäden led i allmänhet mycket af den under våren rådande långvariga torkan, men förbättrades efter i juli månad inträffadt regn; och har skörden, som börjades tidigt, försiggått under mestadels icke ogynsam väderlek. Hafren anses hafva lemnat knapp medelskörd af god beskaffenhet. Kornet har i södra delen af länet lemnat medelmåttig skörd af i allmänhet icke fullgod beskaffenhet och i öfriga delen af länet gifvit medelskörd af god beskaffenhet.

Höskörden, som i allmänhet egt rum under gynsamma väderleksförhållanden, är af synnerligen god beskaffenhet och anses i södra delen af länet hafva i afseende å mängden varit icke fullt medelmåttig, i mellersta delen något öfver samt i norra delen medelmåttig.

Halmafkastningen har varit af god beskaffenhet och till kvantiteten medelmåttig förutom af vårsäden, som i halmafkastning gifvit betydligt under medelskörd.

Potatisen, som delvis skadats af potatissjuka, anses dock hafva gifvit medelskörd af god beskaffenhet.

Af öfriga rotfrukter torde kunna påräknas medelskörd.

I allmänhet bedömd torde skörden inom länet kunna betecknas såsom till mängden *fullt medelmåttig* och till *beskaffenheten god*;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 5 nov.):

att höstsädena råg och hvete lemnat nära god skörd;

att hafre, som utgör länets hufvudsäde, och korn gifvit mindre än medelskörd samt blandsäd betydligt under medelmåttig skörd;

att skörden af arter, bönor och vicker, hvilka sädesslag odlas i blott ringa omfattning, utfallit beträffande arter under medelmåttan och beträffande bönor och vicker betydligt under medelmåttan;

att potatisskörden varit nära god, men skadad af röta, samt att öfriga rotfrukter lemnat medelmåttig skörd;

att lin, som i obetydlig grad utgör föremål för odling, gifvit ringa skörd;

att, till följd af den under försommaren rådande ihållande torkan, hö såväl å odlad jord som å naturlig äng lemnat endast nära medelmåttig skörd samt att halmafkastningen varit under medelmåttan; anseende sig Landshöfdingeembetet på grund af nu angifna förhållanden kunna fälla det allmänna omdöme om innevarande års skörd i länet, att den varit *nära medelmåttig*;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 3 nov.):

att hvete och råg, hvilka säden, i synnerhet det förstnämnda, odlas otillräckligt för länets behof, lemnat skörd af god beskaffenhet med riklig halmafkastning, men, till följd af ogynsam väderlek under blomningstiden, med icke fullt medelmåttig kornafkastning;

att beträffande hafre, korn och blandsäd, af hvilka hafren är länets hufvudsäde, skörden, som varit af god beskaffenhet, utfallit nära medelmåttan inom den del af länet, som tillhör Vestergötland, men å Dal åter betydligt under medelmåttan;

att skidfrukter, hvilka hufvudsakligast odlas endast för husbehof, afkastat ej fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att rotfrukter lemnat skörd under medelmåttan, men af någorlunda god beskaffenhet;

att höskörden utfallit under medelmåttan, men, inbergad under gynsamma väderleksförhållanden, varit af synnerligen god beskaffenhet, hvarjemte i de delar af länet, der en andra höskörd tagits, denna blifvit fullt medelmåttig; samt

att halmafkastningen, som varit af utmärkt god beskaffenhet, blifvit riklig efter höstsäden, men efter vårsäden utfallit mycket under medelmåttan.

Med stöd häraf anser sig Konungens Befallningshafvande såsom sitt omdöme om skörden inom länet i dess helhet böra uttala, att densamma utfallit *under medelmåttan*;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 28 okt.):

att höstsäden allmänt gifvit till mängden fullt medelmåttig skörd, som blifvit bergad under gynsam väderlek;

att vårsäden, som i allmänhet blifvit väl inbergad, under den egentliga växttiden på åtskilliga ställen lidit af väl stark torka och därför i sin helhet får anses hafva lemnat knappt medelmåttig skörd; att potatisodlingen gifvit en till såväl mängd som beskaffenhet medelmåttig afkastning;

att höskörden, som i kvantitativt afseende lemnat medelmåttig afkastning, blifvit bergad under gynsam väderlek; samt

att vårsäden lemnat mindre halmuthyte än vanligt, hvaremot afkastningen af halm af höstsäden varit god, delvis riklig, så att tillgången på halm till kreatursutfodringen bör motsvara behovet;

och anser sig Konungens Befallningshafvande med anledning af hvad sålunda är vorde anfördt, kunna angående årsväxten uttala det allmänna omdömet, att jordbruket inom länet detta år gifvit *medelmåttig* afkastning;

för *Vermlands län* (ink. d. 26 okt.):

att höstsädet, som hufvudsakligen bestått af råg, lemnat öfver medelmåttig, välbergad skörd af god beskaffenhet;

att vårsädet, hvaraf hafre mest odlas, efter sommarens torka och under delvis ogynsamt bergningsväder lemnat medelmåttig skörd;

att potatisen, som delvis angripits af röta, gifvit under medelmåttig skörd;

att höafkastningen i allmänhet kan sägas hafva uppgått till något under medelmåttan; samt

att halmafkastningen varit medelmåttig.

På grund häraf anser sig Länsstyrelsen kunna uttala det allmänna omdömet om årets skörd inom länet, att densamma varit *medelmåttig*;

för *Örebro län* (ink. d. 29 okt.):

att höstsäden, som under växttiden gynnats af tjemlig väderlek och väl bergats, anses hafva lemnat god och delvis riklig skörd af fullvärdig och god beskaffenhet;

att kornet, för hvilket säde väderleken ej varit fullt så gynsam, dock gifvit medelmåttig skörd;

att af hafre erhållits skörd öfver medelmåttan;

att arter och vicker likaledes lemnat skörd öfver medelmåttan;

att potatisen och öfrige rotfrukter gifvit god afkastning, ehuru potatisen på ett och annat ställe finnes något angripen af torröta;

att höfångsten varit god, af god beskaffenhet; och

att skörden, i allmänhet bedömd, kan betecknas såsom *god*;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 29 okt.):

att de båda höstsädesslagen, hvete och råg, lemnat öfver medelmåttig skörd af god och välbergad beskaffenhet;

att skörden af korn och hafre blifvit medelmåttig och likaledes af god beskaffenhet;

att potatisen, som delvis befunnits angripen af röta, lemnat medelmåttig äring;

att fångsten af hö från odlad jord uppgått till öfver medelmåttan och å naturliga ängar varit medelmåttig; samt

att halmafkastningen efter höstsäd utfallit rik och efter vårsäd är att betrakta såsom medelmåttig.

Med hänsyn till dessa förhållanden kan innevarande års skörd i länet antagas såsom *öfver medelmåttig*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 29 okt.):

att höstsäden, som hufvudsakligast består af råg och i länets sydligare socknar till någon mindre del af hvete, lemnat mera än medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att skörden af vårsäd, hvaraf mest odlas hafre och korn samt i obetydligare mån jemväl hvete, varit medelmåttig och af god beskaffenhet;

att potatisskörden lemnat nära medelmåttig skörd, som i allmänhet varit af god beskaffenhet, men på vissa ställen något angripen af röta;

att höskörden såväl från odlad jord som från naturliga ängar varit medelmåttig och i allmänhet af god beskaffenhet; samt

att halmafkastningen, som af höstsäd varit fullt medelmåttig, men af vårsäd utgjort mindre än medelskörd, till beskaffenheten i allmänhet varit god;

och får på grund häraf Konungens Befallningshafvande, med tillkännagifvande, att bergningsvädret i allmänhet varit mycket gynnsamt, såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd inom länet uttala den mening, att densamma varit *medelmåttig och af god beskaffenhet*;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 22 okt.):

att höstsäden gifvit mer än medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att vårsäden lemnat medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att potatisen gifvit fullt medelmåttig skörd, å några orter angripen af röta, men eljest i allmänhet af god beskaffenhet;

att höet lemnat nära medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

samt att halmafkastningen varit till mängden under medelmåttig, men af god beskaffenhet;

och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden uttalas, att densamma varit *medelmåttig*;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 2 nov.):

att höstsäden, som nästan uteslutande utgöres af råg, lemnat god och välbergad skörd;

att kornet, ortens hufvudsäde, lemnat medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att potatis flerstädes tagit skada af torröta och, der den varit af god beskaffenhet, lemnat knappt medelmåttig skörd;

att höskörden gifvit mindre än medelmåttig afkastning af god beskaffenhet;

att halmafkastningen icke varit fullt medelmåttig.

I följd häraf finner Kungl. Maj:ts Befallningshafvande sig böra uttala det allmänna omdöme om skörden, att densamma blifvit *nära medelmåttig*;

för *Jemtlands län* (ink. d. 11 nov.):

att höskörden, ehuru väderleken ej varit den bästa för gräsväxtens befrämjande, likväl kan sägas hafva blifvit fullt medelmåttig samt halmafkastningen god, delvis ymnig;

att skörden af säd och potatis äfvenledes varit god och på sina ställen till och med riklig;

att, oafsedt för litet regn under försommaren, väderleken på det hela taget varit någorlunda gynnsam; samt

att bergningsvädret varit lämpligt och skörden i följd häraf blifvit väl inbergad;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 11 nov.):

att höstsäden, som uteslutande utgöres af råg, lemnat medelmåttig och välbergad skörd;

att kornet, ortens hufvudsäde, lemnat mer än medelmåttig afkastning af god beskaffenhet;

att potatisskörden blifvit god och af god beskaffenhet;

att höskörden från odlad jord blifvit öfver medelmåttan och å naturliga ängar medelmåttig och väl inbergad; samt

att halmafkastningen varit öfver medelmåttan.

I följd häraf finner Landshöfdingeembetet sig böra uttala det allmänna omdöme om skörden, att densamma blifvit *mer än medelmåttig*;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 9 nov.):

Rågen, som endast i kustsocknarne utgör föremål för nämnvärd odling, har lemnat fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet.

Kornet har likaledes lemnat fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet.

Hafren odlas så godt som uteslutande såsom grönfoder.

Potatisen har lemnat god skörd af god beskaffenhet.

Öfriga rotfrukter, hvaraf dock obetydligt odlas, hafva lemnat en afkastning öfver medelmåttan.

Höskörden från odlad jord har utfallit öfver medelmåttan, från naturlig äng medelmåttig och halmafkastningen mycket god.

Såsom ett totalomdöme öfver årets skörd kan uttalas, att densamma utfallit *öfver medelmåttan*.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i dess helhet inom hvarje län, erhålles följande

Samandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1897 års skörd.

Stockholms län	Öfver medelmåttan.
Uppsala län	God.
Södermanlands län	Fullt god.
Östergötlands län	Fullt medelmåttig.
Jönköpings län	Fullt medelmåttig.
Kronobergs län	Medelmåttig.
Kalmar län	Öfver medelmåttan.
Gotlands län	Fullt medelmåttig.
Blekinge län	Medelmåttig.
Kristianstads län	Medelmåttig.
Malmöhus län	Öfver medelmåttan.
Hallands län	Fullt medelmåttig.
Göteborgs och Bohus län	Nära medelmåttig.
Elfsborgs län	Under medelmåttan.
Skaraborgs län	Medelmåttig.
Vermlands län	Medelmåttig.
Örebro län	God.
Vestmanlands län	Öfver medelmåttan.
Kopparbergs län	Medelmåttig.
Gefleborgs län	Medelmåttig.
Vesternorrlands län	Nära medelmåttig.
Jemtlands län	Öfver medelmåttan. ¹⁾
Vesterbottens län	Mer än medelmåttig.
Norrbottnens län	Öfver medelmåttan.

Hela riket **Fullt medelmåttig.**

Om nu enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lemnades redogörelse, de län, hvilas skördeutfall varit det-

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag ur länsredogörelsen.

samma eller i det närmaste detsamma, föras tillhoppa, visar sig, att 1897 års skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

god eller fullt god . i 3 län med 12 % af medelskörden i riket öfver medelmåttan el-

ler mer än medel-									
måttig	7	»	»	30	»	»	»	»	»
fullt medelmåttig	4	»	»	17	»	»	»	»	»
medelmåttig	7	»	»	30	»	»	»	»	»
nära medelmåttig	2	»	»	5	»	»	»	»	»
under medelmåttan	1	»	»	6	»	»	»	»	»

Af rikets 24 län hafva sålunda 10 med 42 % af medelskörden i riket erhållit skörd öfver medelmåttan eller ännu bättre och likaledes 10 med 41 % af medelskörden erhållit medelmåttig skörd eller derunder. Omdömet fullt medelmåttig, som ligger midt emellan de två nyssnämnda och som derjemte gifvits beträffande skörden i de återstående 4 länen, kännetecknar också riksskörden i sin helhet.

Förmånligast har skörden utfallit i Mälareprovinserna, sämst i Bohuslän och Dalsland med angränsande delar af Västergötland äfvensom i Vesternorrlands län. De tre nordligaste länen samt Malmöhus och Kalmar län hafva äfven erhållit förmånligare skörderesultat än hela riket i medeltal.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om rikets skörd hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som för de särskilda länen användts om deras årsskörd, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nämligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande värden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd (mycket god skörd)	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5.
Öfver medelmåttig skörd (eller mera än medelmåttig skörd)	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.
Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd (eller något under medelmåttig skörd)	5.5.
Under medelmåttig skörd (eller mindre än medelskörd)	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.
Knapp eller ringa skörd (eller $\frac{1}{3}$ under medelmåttan)	4.
Nästan missväxt (eller half skörd)	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1897 års skörd, erhålles såsom riksmedeltal 6.5, hvilket just är uttrycket för fullt medelmåttig skörd.

Då jämförelser med tidigare år i hög grad tjena att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen deraf, meddelas här äfven de allmänna omdömen, som skördarne i riket ansetts böra erhålla från och med 1874, det år då sammandrag af Länsstyrelsernas årsväxtberättelser för första gången af Statistiska Centralbyrån offentliggjordes:

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1897	6.5	Fullt medelmåttig.
1896	6.7	Fullt medelmåttig.
1895	6.2	Något öfver medelmåttan.

Skördeår.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1894	6.6	Fullt medelmåttig.
1893	5.9	Nästan medelmåttig.
1892	7.8	God.
1891	6.4	Fullt medelmåttig.
1890	7.5	Nära god.
1889	5.4	Nära medelmåttig.
1888	6.1	Medelmåttig.
1887	6.4	Fullt medelmåttig.
1886	6.2	Något öfver medelmåttan.
1885	5.8	Nästan medelmåttig.
1884	7.3	Nära god.
1883	5.9	Nästan medelmåttig.
1882	7.4	Nära god.
1881	5.0	Under medelmåttan.
1880	6.8	Öfver medelmåttan.
1879	6.5	Fullt medelmåttig.
1878	7.5	Nära god.
1877	5.4	Nära medelmåttig.
1876	5.9	Nästan medelmåttig.
1875	7.0	Öfver medelmåttan.
1874	5.4	Nära medelmåttig.

Af de tjugotre skördeåren 1874—1896 hafva sålunda 5 erhållit samma allmänna omdöme som året 1897, eller fullt medelmåttig, medan omdömet för 11 varit lägre och för 7 högre än detta. Det relativa talvärdet har åter varit detsamma för 1 år, eller 1879, samt lägre för 13 och högre för 9 af ifrågavarande år; i medeltal för samtliga har det varit 6.40, mot 6.54 för år 1897.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1897 års skörd.

Till grund för den kvantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad förut blifvit anmärkt, dels hushållningssällskapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om utsädet, som vid uppgörandet af denna beräkning föreligga för riket i dess helhet, förskrifva sig från år 1895. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1897 års utsäde. Erfarenheten visar nämligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jemnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning eger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut egt rum, efterföljande öfversigt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning +; minskning —.

	Från 1890 till 1891.	Från 1891 till 1892.	Från 1892 till 1893.	Från 1893 till 1894.	Från 1894 till 1895.
Hvete, höst-	+ 0·05	+ 0·71	— 1·02	+ 0·39	+ 0·12
" vår-	+ 0·56	+ 6·13	+ 0·15	— 7·22	+ 4·10
Råg, höst-	+ 0·92	+ 1·13	+ 0·59	— 0·57	+ 1·02
" vår-	+ 0·86	+ 6·55	+ 1·25	+ 3·02	+ 9·09
Korn	— 0·56	+ 0·85	— 1·02	— 1·25	+ 0·19
Hafre	+ 0·03	+ 1·11	+ 0·30	— 0·29	+ 0·93
Blandsäd	+ 2·17	+ 3·64	+ 2·19	+ 1·13	+ 2·70
Ärter	— 0·64	— 0·55	— 3·59	+ 0·11	— 2·10
Bönor	— 2·27	+ 1·12	+ 0·27	+ 1·83	— 0·77
Vicker	— 0·65	+ 4·21	— 1·68	+ 0·76	+ 2·76
Bohve	+ 13·60	+ 15·34	— 6·92	— 1·96	— 14·97
Raps	+ 300·00	— 43·75	+ 8·89	— 6·12	+ 2·17
Potatis	— 1) 0·12	— 1) 0·12	+ 0·44	+ 2·02	+ 1·13

Bland de här uppräknade sädesslagen visa *vårråg* och *blandsäd* en årligen fortgående ökning af utsädesmängden och kan sålunda med fog antagas, att deras utsäde ökats på enahanda sätt åren 1896 och 1897 som åren förut. Detsamma kan äfven antagas i fråga om *potatis*, ty visserligen utvisa två af de fem föregående åren en obetydlig minskning i utsädet, men äfven dessa år ökades dock utsädesarealen, hvilket för denna rotfrukt, beträffande hvilken utsädet så mycket växlar efter sättpotatisens storlek och beskaffenhet, är af ännu större betydelse. Odlingen af *hösthvete*, *höstråg* och *hafre* ökas, hvar emot odlingen af *ärter* minskas år ifrån år, och kan sålunda ej tillmätas någon betydelse deråt, att ett enstaka år härifrån bildar undantag, utan är det i hög grad sannolikt, att utsädet af de tre förra sädesslagen ökats, men af *ärter* minskats äfven beträffande skördeåren 1896 och 1897.

Vid beräkning af utsädesmängden af här ofvan nämnda sju växtslag har, i öfverensstämmelse med hvad förut vid sådana beräkningar egt rum, de i Hushållningssällskapens berättelser för dem angifna utsäden för år 1895 ökats eller minskats med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1891—1895, eller ökats för *hösthvete* med 0·10 %, för *höstråg* med 1·24 %, för *vårråg* med 8·31 %, för *hafre* med 0·83 %, för *blandsäd* med 4·73 % och för *potatis* med 1·34 %, men minskats för *ärter* med 2·71 %. För öfriga växtslag hafva 1895 års utsädessiffror blifvit bibehållna.

I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, har en beräkning af 1897 års *utsädesbelopp* länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifvit följande tal:

	Utsäde.
Hvete, höst-	171,560 hektoliter.
" vår-	15,704 "
Råg, höst-	1,045,075 "
" vår-	23,185 "
Korn	691,064 "
Hafre	3,396,350 "
Blandsäd	429,817 "

1) Utsädesarealen ökades deremot.

	Utsäde.
Ärter	82,860 hektoliter.
Bönor	11,999 "
Vicker	41,925 "
Bohve	426 "
Raps	22 "
Potatis	2,919,762 "

Härvid äro då äfven vederbörliga afdrag gjorda för de fall, när år 1897 något växtslag inom ett distrikt antingen helt och hållet eller ock delvis skördats såsom grönfoder. Denna minskning af utsädesmängden är i allmänhet obetydlig utom för vicker, der den, såsom vanligt, uppgår till omkring $\frac{1}{3}$ af hela utsädet, eller för året 35·1 %.

Beträffande den obetydliga rapsodling, som inom riket bedrivnes, hafva skördeuppgifter endast lemnats från Malmöhus län och har på grund häraf detta läns utsäde, 22 hektoliter, fått gälla för hela riket.

Uppgifterna om det skördade *korntalet* af hvarje särskildt slag af utsäde finnas sammanställda i bilagda **tabell 1** och äro enligt denna följande: *hösthvete* 8·87, *vårhvete* 5·74, *höstråg* 7·85, *vårråg* 5·02, *korn* 7·29, *hafre* 6·07, *blandsäd* 7·81, *ärter* 6·34, *bönor* 5·19, *vicker* 6·22, *bohve* 5·24, *raps* 150 och *potatis* 6·77.

Under föregående år har i **tabell A** jemförelser blifvit gjorda mellan årets korntal och medelkorntalen för de närmast förflutna tjugo åren. Då emellertid uträknandet af dessa sistnämnda kräver mycket arbete, men förändringarne i dessa relationstal från det ena året till det andra äro mycket obetydande, har det ansetts lämpligt att tillsvidare under en följd af år fortfarande anställa jemförelserna mellan årets korntal och medelkorntalen för åren 1876—1895, hvilka kunna anses beteckna normala skördeförhållanden, och meddelas därför nu i **tabell A** (sid. 9) dels ifrågavarande medelkorntal, dels proportionen mellan dem och de för året beräknade korntalen.

Årets korntal äro i fråga om höstsäden betydligt högre än under vanliga år; särskildt har *hösthvetet* endast under tvenne år, 1887 och 1896, visat förmånligare resultat. I öfrigt förete årets korntal för riket intet mera anmärkningsvärdt.

Korntalen för *hvete* och *råg* i sin helhet, sålunda både för höstsäd och vårsäd, äro för *hvetet* 8·80 och för *rågen* 7·78, det förstnämnda det högsta, som årsväxtberättelserna haft att omförmäla, med undantag för år 1896, då det uppgick till 8·84.

Sammanföras växtlagen gruppvis och jemföras för dessa grupper korntalen år 1897 med motsvarande tal för åren 1876—1895, blifver resultatet följande:

	Korntal 1897.	Medelkorntal 1876—1895.
Höstsäd	7·99	7·27
Vårstråsäd	6·41	6·68
Baljväxter	6·20	5·87
Potatis	6·77	6·82

Potatisens beskaffenhet är, enligt **tabell 1**, i Norrland och äfven i mellersta Sverige mestadels god, men i rikets sydligare trakter betydligt rötskadad.

Öfriga rotfrukter hafva gifvit en fullt medelmåttig skörd. *Spånadsväxter* hafva afkastat i frö $3\frac{1}{2}$ kornet och i tåga medelmåttig skörd.

Höskörden från odlad jord har blifvit fullt medelmåttig och af utmärkt beskaffenhet samt från naturlig äng medelmåttig och väl inbergad.

Halmafkastningen, som äfvenledes nästan öfverallt väl inbergats, har varit af höstsäd mycket god, men af vårsäd under medelmåttan.

Sädestillgången är af hvete och råg betydligt större, af korn och blandsäd något större, men af hafre mindre än vanligt.

Fodertillgången är i det hela tillräcklig; i södra Norrland och vestra Sverige otillräcklig.

Bergningsvädret har varit mycket godt utom delvis i syd-vestra Sverige.

I tabell 2 meddelas resultaten af de beräkningar, som verkstälts rörande den inbergade skördens kvantitet, hvarjemte såsom tillförene uppgift lemnas om medelskörden af särskilda växtslag under de tio närmast förutgångna åren. Att här, i likhet med hvad som skett vid jemförelserna med föregående års korntal, låta jemförelseperioden blifva konstant under en följd af år, så att årets skördemängd under dessa jemfördes med medelskörden 1876—1895, vore nämligen ej lämpligt, ty här, när

det är fråga om absoluta tal, ej om relativa, sådana som afkastningen af en viss utsädeskvantitet eller vigten af en viss skördekvantitet, tillkommer en betydelsefull omständighet att taga i betraktande, eller att den odlade arealen och dermed utsädet och skörden undergå stora förändringar år ifrån år, i regel så, att desamma ökas; och likasom en jemförelse med föregående tjugouårsperiod här är olämpligare än med föregående tioårsperiod, såsom i 1894 års berättelse angafs, likaså bör äfven jemförelsen omfatta de närmast förflutna tio åren och ej stanna vid en period, en eller flere år före skördeåret i fråga.

Skördetalen för olika grupper af växtslag äro enligt tabell 2 följande:

	Skörd 1897.		Medelskörd 1887—1896.	
	Hektoliter.	Tunnor.	Hektoliter.	Tunnor.
Höstsäd	9,721,000	5,895,440	9,019,800	5,470,180
Vårstråsäd	29,209,200	17,714,360	30,245,500	18,342,870
Baljväxter	848,300	514,460	865,300	524,790
Summa säd	39,778,500	24,124,260	40,130,600	24,337,840
Potatis	19,772,500	11,991,330	19,362,700	11,742,770

Tab. A. Jemförelse mellan 1897 års och 1876—1895 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet of olika växtslag.

Län.	Medelkorntal 1876—1895.												1897 års korntal i procent af 1876—1895 årens medelkorntal.													
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohete.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohete.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län	735	619	726	633	682	696	717	638	603	645	800	—	637	121	103	115	93	92	102	98	107	112	104	—	—	104
Uppsala län	705	678	717	743	742	709	718	618	626	644	—	—	654	140	95	123	—	93	94	101	102	69	99	—	—	101
Södermanlands län	769	680	780	617	676	741	742	612	605	651	—	100	620	127	78	118	113	95	101	95	89	70	105	—	—	110
Östergötlands län	711	617	704	504	740	688	729	585	665	647	—	—	606	114	88	110	72	99	98	97	103	105	89	—	—	115
Jönköpings län	579	541	643	495	549	596	534	508	510	559	600	—	669	134	98	105	94	92	99	106	95	—	100	—	—	94
Kronobergs län	569	534	584	538	627	682	603	503	568	571	500	—	700	70	92	101	84	88	94	92	75	—	—	—	—	93
Kalmar län	620	578	585	495	575	628	599	536	571	592	491	—	578	118	90	121	109	86	93	97	104	—	97	92	—	101
Gotlands län	642	659	670	500	663	660	654	536	676	571	850	100	600	74	—	105	—	84	91	91	89	83	114	—	—	101
Blekinge län	703	572	600	518	648	666	655	572	644	592	459	80	672	113	83	99	90	72	81	82	98	—	97	98	—	79
Kristianstads län	823	580	727	498	747	760	786	568	675	556	483	113	695	102	106	98	114	108	102	102	100	101	106	105	—	88
Malmöhus län	886	788	858	512	897	919	934	634	605	584	527	110	755	117	102	105	112	105	103	105	108	112	107	102	136	103
Hallands län	775	585	744	510	645	704	642	612	612	635	571	—	693	99	97	99	93	103	101	102	112	99	119	123	—	95
Göteborgs och Bohus län	772	564	848	578	641	602	623	528	550	504	—	—	767	96	98	89	92	83	84	74	95	86	107	—	—	102
Elfsborgs län	752	617	739	609	572	570	602	572	707	581	417	—	718	109	104	99	91	90	85	115	125	112	117	—	—	104
Skaraborgs län	636	523	676	466	581	568	554	569	545	562	567	—	657	125	105	110	84	95	83	93	116	109	102	—	—	102
Vermlands län	658	559	763	516	532	558	514	509	450	478	—	—	708	131	92	116	126	91	87	92	101	—	119	—	—	92
Örebro län	748	547	772	548	659	688	694	606	636	613	—	—	673	121	100	112	91	90	89	88	101	122	104	—	—	109
Vestmanlands län	745	686	763	—	696	719	691	634	645	665	—	—	676	134	80	118	—	99	97	98	119	—	120	—	—	99
Kopparbergs län	794	628	1061	693	730	597	698	556	550	625	—	—	778	123	109	122	108	99	93	105	90	—	128	—	—	93
Gefleborgs län	842	679	904	555	749	742	745	611	701	617	—	—	766	116	96	110	108	101	97	100	120	100	—	—	—	105
Vesternorrlands län	455	600	889	605	710	668	630	533	—	604	—	—	674	—	—	105	144	105	125	95	123	—	—	—	—	97
Jemtlands län	800	—	844	721	645	580	573	547	—	—	—	—	666	—	—	109	—	138	136	141	136	—	—	—	—	114
Vesterbottens län	—	600	835	592	586	630	656	650	—	—	—	—	779	—	—	114	116	135	125	123	—	—	—	—	—	114
Norrbottnens län	800	—	1386	708	619	811	725	—	—	—	—	—	800	—	—	95	—	125	113	—	—	—	—	—	—	117
Hela riket	751	591	723	529	708	652	759	593	575	606	513	100	682	118	97	100	95	103	98	103	107	90	103	102	136	99

Sädesskördens mängd har sålunda varit i det närmaste lika med medelskörden under de tio åren 1887—1896. Den större mängden af höstsäd är att tillskrifva såväl ett förmånligt korntal som ökad utsäde. Minskningen i fråga om vårstråsäden härrör nästan helt och hållet från hafren, men i någon ringa mån från kornet, som, oaktadt årets högre korntal, till följd af minskadt utsäde ej lemnat fullt samma skörd som åren närmast förut. Hvad som gäller om kornet, gäller äfven om baljväxterna öfver hufvud. Deremot har potatisen, oaktadt dess korntal något understiger medeltalet, likväl tack vare ökad odlingsareal lemnat något större utbyte än den här ofvan angifna medelskörden.

Öfver sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter lemnas i *tabell B* uppgifter dels för åren 1876—1895 och dels för år 1897; af samma skäl som beträffande korntalen hafva nämligen uppgifterna om medelvigten tills vidare fått förblifva oförändrade. Skillnaden i vikt för hvarje sädesslag under skördeåret och nyssnämnda tjugooårsperiod framgår af följande öfversigt:

Sädesslagens medelvigt år 1897.

	Vigt		Vigt öfver (+) eller under (—) medelvigten 1876—1895.		Procent.
	pr hl. Kg.	pr t.a. L. & G.	pr hl. Kg.	pr t.a. G.	
Hvete, höst-	78.9	15: 6	+ 1.1	+ 4	+ 1.4
» vår-	76.0	14: 15	+ 1.2	+ 5	+ 1.6
Råg, höst-	73.4	14: 5	+ 1.3	+ 5	+ 1.8
» vår-	70.4	13: 18	+ 1.1	+ 4	+ 1.6
Korn	63.9	12: 8	+ 0.8	+ 3	+ 1.8
Hafre	48.1	9: 7	+ 0.6	+ 2	+ 1.8
Blandsäd	56.3	10: 18	+ 1.3	+ 5	+ 2.4
Ärter	79.7	15: 9	+ 0.9	+ 3	+ 1.1
Bönor	77.6	15: 1	+ 0.2	+ 1	+ 0.8
Vicker	77.6	15: 1	+ 3.5	+ 14	+ 4.7

Samtliga sädesslag visa sålunda högre vikt än den normala, och detta ofta i så betydande grad, att få skördeår med afseende på sädens vikt torde kunna mäta sig med det innevarande.

Tab. B. Sädesslagens medelvigt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1876—1895 samt år 1897.

Län.	Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Våråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärter.		Bönor.		Vicker.	
	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.	1876—1895.	1897.
Stockholms län	78.4	80.0	72.8	¹⁾ 79.0	71.4	73.2	68.4	—	64.8	66.5	49.2	50.3	57.1	58.4	80.2	81.4	80.7	¹⁾ 76.3	75.0	77.9
Uppsala län	77.4	79.7	75.1	80.0	71.2	73.2	70.2	—	65.2	66.2	47.9	49.8	55.4	57.1	82.4	81.4	—	—	75.5	78.7
Södermanlands län	77.2	79.0	76.5	—	71.3	73.2	76.0	—	64.5	65.7	47.9	49.0	54.8	58.3	81.8	81.0	²⁾ 75.0	—	74.2	80.0
Östergötlands län	77.9	80.0	76.4	75.1	73.0	74.4	70.9	¹⁾ 69.8	67.0	66.1	48.2	47.6	55.3	55.7	81.4	80.3	²⁾ 77.6	—	70.6	73.9
Jönköpings län	78.9	78.2	76.6	73.8	73.9	74.6	73.4	72.9	65.5	64.4	46.5	46.6	55.2	¹⁾ 46.0	79.4	76.0	—	—	68.0	—
Kronobergs län	78.7	—	75.9	¹⁾ 73.5	73.0	71.3	74.1	70.2	64.7	61.6	46.4	45.0	55.6	²⁾ 51.0	86.8	²⁾ 75.0	—	—	86.8	—
Kalmar län	79.1	78.9	76.3	75.0	73.5	73.4	70.9	73.4	68.0	67.1	47.6	47.6	58.2	—	81.1	80.3	75.3	—	74.3	82.2
Gotlands län	77.4	77.4	73.4	—	71.4	72.9	¹⁾ 50.0	—	67.7	69.8	44.7	48.1	53.4	¹⁾ 56.3	81.8	¹⁾ 81.8	75.8	—	76.5	—
Blekinge län	76.9	77.7	71.8	¹⁾ 73.8	72.6	73.1	67.5	—	65.7	²⁾ 64.0	47.2	¹⁾ 47.3	56.2	—	78.4	²⁾ 85.0	—	—	²⁾ 76.3	—
Kristianstads län	76.9	77.6	71.5	²⁾ 78.5	72.4	73.0	70.5	70.1	62.8	64.6	47.5	47.5	54.7	55.3	76.4	78.5	86.2	—	79.7	82.8
Malmöhus län	78.8	78.8	¹⁾ 77.0	²⁾ 74.5	74.1	73.5	67.9	—	66.2	66.5	50.4	49.6	57.6	56.8	78.9	79.1	81.1	—	78.4	81.8
Hallands län	78.3	80.0	72.7	77.6	73.6	76.1	67.8	70.7	64.7	65.8	49.0	51.5	55.3	¹⁾ 59.5	80.1	¹⁾ 80.3	81.1	—	79.8	—
Göteborgs och Bohus län	77.0	77.2	75.9	¹⁾ 77.3	72.6	73.1	71.0	²⁾ 73.0	63.8	63.2	47.8	46.9	53.6	52.8	73.8	77.0	76.6	¹⁾ 77.8	75.1	²⁾ 80.5
Elfsborgs län	78.4	78.9	75.1	76.1	72.6	73.6	68.9	69.1	62.3	61.1	47.1	48.8	54.5	55.0	78.2	¹⁾ 72.0	—	—	²⁾ 65.0	—
Skaraborgs län	78.2	77.4	77.9	¹⁾ 78.0	73.2	73.5	71.5	—	66.1	67.1	47.9	47.7	55.7	55.2	78.1	78.9	65.8	—	70.0	72.6
Värmlands län	76.6	78.4	72.9	75.1	70.8	73.9	70.2	—	57.9	¹⁾ 58.0	46.3	47.8	52.7	—	78.3	²⁾ 80.0	—	—	¹⁾ 60.9	—
Örebro län	76.6	78.0	71.0	¹⁾ 74.0	70.1	72.6	67.3	²⁾ 61.7	64.4	63.9	47.0	47.8	54.1	54.7	79.0	78.9	—	—	75.5	¹⁾ 79.0
Vestmanlands län	77.4	78.9	¹⁾ 75.0	²⁾ 74.0	71.0	72.9	—	—	62.6	65.6	47.5	48.8	52.6	59.1	79.0	81.5	—	—	75.0	79.7
Kopparbergs län	77.2	77.5	75.3	¹⁾ 74.5	70.6	72.7	70.7	—	60.4	60.3	45.5	46.8	51.1	53.1	80.7	²⁾ 77.0	—	—	—	—
Gefleborgs län	78.1	²⁾ 84.0	73.7	—	69.9	70.8	61.8	—	60.9	62.3	46.2	47.4	52.8	54.3	75.9	76.8	²⁾ 80.5	²⁾ 74.0	²⁾ 89.3	—
Vesternorrlands län	—	—	—	—	69.7	70.0	64.0	¹⁾ 62.8	58.0	61.4	44.2	48.0	51.8	²⁾ 57.0	77.2	74.2	—	—	—	—
Jemtlands län	—	—	—	—	66.1	69.5	67.1	—	55.9	60.3	41.9	45.4	47.4	51.5	69.3	77.8	—	—	—	—
Vesterbottens län	—	—	—	—	63.7	68.0	55.8	—	55.0	57.2	43.1	46.8	55.4	²⁾ 51.5	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	¹⁾ 73.1	—	—	—	64.7	67.8	62.9	—	56.2	61.3	47.4	²⁾ 42.0	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket	77.8	78.9	74.8	76.0	72.1	73.4	69.3	70.4	63.1	63.9	47.5	48.1	55.0	56.3	78.8	79.7	77.4	77.6	74.1	77.6

¹⁾ Uppgifter blott för ett år af tjugooårsperioden, med endast 1 & 2 uppgifter för året. — ²⁾ Uppgifter blott för två år af tjugooårsperioden, med endast 1 & 2 uppgifter för året. — ³⁾ Blott en uppgift. — ⁴⁾ Blott två uppgifter.

Sammanställas de nu i tabell B lemnade vigtsbestämelseerna med den beräknade skördemängden, erhållas uppgifter om *totalvigten* af de särskilda sädesslagen. De häröfver gjorda beräkningar hafva förut meddelats endast för riket i dess helhet. Då likväl dessa siffror för bedömandet af skörden och dess värde äro af ännu större betydelse än uppgifterna ensamt om skördemängden, har ansetts lämpligt att, om också icke för de mindre ofta odlade sädesslagen, hvilkas vigtsiffror äro osäkrare än de mera allmänt förekommande sädesslagens, lemna ifrågasvarande uppgifter äfven för hvarje särskildt län; och har derfor *tabell C* blifvit upprättad.

Enligt denna kan totalvigten af samtliga sädesslag år 1897 uppskattas till 23,066,690 deciton, mot 22,768,250 deciton i medeltal för åren 1887—1896. Största öfverskottet öfver de sistnämnda årens medelvigt visa höstråg, blandsäd och hösthvete. Af vårhvete, hafre, ärter och bönor har totalvigten deremot ej uppgått till detta medeltal.

Af rikets hela sädesskörd utgör enligt tabell C den i Malmöhus län inbergade nära 14 %. Närmast Malmöhus län, ehuru på betydande afstånd, komma Skaraborgs och Östergötlands län, med föga skiljaktiga vigtsiffror, och derefter Kristianstads och Elfsborgs län. Nu följa flere, temligen lika betydande län, nämligen de fyra länen vid Mälaren — af hvilka Vestmanlands län dock står något tillbaka — Kalmar, Jönköpings, Hallands och Vermlands län. Sist af alla komma de tre nordligaste länen, och af dem särskildt Jemtlands län; samt närmast före dessa Vesternorrlands och Gotlands län, med ungefär samma vigtsiffror, och dernäst Gefleborgs och Blekinge län, äfven med lika siffror.

Det särdeles förmånliga utfallet af höstsädesskörden, synnerligen i förhållande till det förnämligaste af vårsädena, eller hafren, verkar en rätt betydande ändring i de procenttal, hvori den förstnämnda enligt regel ingår i rikets hela sädesskörd. De olika sädesarternas andel i denna utgöra nämligen:

Tab. C. Sädesskördens beräknade vikt år 1897.

L ä n.	Hvete. (Höst- och vår-.)	Råg. (Höst- och vår-.)	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor och vicker.	Summa.
Deciton (= 100 kilogram).								
Stockholms stad	¹⁾ 80	—	—	¹⁾ 190	—	—	—	270
Stockholms län	112,700	312,850	78,270	388,670	110,260	63,490	27,720	1,008,960
Uppsala län	114,770	294,120	166,690	291,430	101,240	38,580	13,920	1,020,750
Södermanlands län	115,790	317,160	48,090	524,350	76,840	29,000	26,150	1,187,880
Östergötlands län	118,180	472,620	167,830	517,890	421,710	53,880	41,140	1,798,250
Jönköpings län	10,340	279,310	48,240	680,360	9,200	4,860	¹⁾ 2,720	1,085,080
Kronobergs län	450	194,270	108,360	430,790	2,190	530	—	786,590
Kalmar län	50,410	436,290	142,450	420,930	¹⁾ 9,510	13,570	6,330	1,079,490
Gotlands län	39,470	155,200	121,170	18,570	14,860	4,010	¹⁾ 310	353,590
Blekinge län	20,600	179,430	33,660	177,090	¹⁾ 14,920	2,210	¹⁾ 12,800	440,710
Kristianstads län	72,880	467,220	233,850	507,350	252,390	17,350	12,280	1,563,820
Malmöhus län	289,420	583,410	761,630	814,930	645,700	50,150	22,430	3,167,670
Hallands län	35,850	269,080	49,610	565,110	47,180	4,020	¹⁾ 9,310	980,160
Göteborgs och Bohus län	11,350	135,160	52,200	380,590	10,300	5,780	35,540	630,920
Elfsborgs län	23,930	306,440	19,920	899,870	15,460	14,040	3,720	1,238,890
Skaraborgs län	84,630	588,270	42,680	1,063,900	18,550	35,980	16,940	1,850,950
Vermlands län	8,250	378,880	9,110	582,440	¹⁾ 4,730	6,400	¹⁾ 470	990,280
Örebro län	53,640	235,690	26,520	495,350	14,930	12,620	8,110	846,860
Vestmanlands län	96,170	237,360	36,470	461,600	36,580	31,130	9,800	909,110
Kopparbergs län	8,070	159,360	40,400	341,780	57,140	6,160	¹⁾ 850	618,760
Gefleborgs län	1,230	48,570	166,970	238,180	14,120	6,370	70	475,510
Vesternorrlands län	—	26,280	247,930	76,080	5,870	2,520	—	358,680
Jemtlands län	—	11,880	136,520	16,660	2,880	16,030	—	188,970
Vesterbottens län	—	7,100	254,880	11,570	3,240	—	—	276,790
Norrbottnens län	—	6,510	226,500	11,300	—	—	—	244,310
Summa	²⁾ 1,268,210	³⁾ 6,102,460	3,219,950	9,916,980	1,889,800	418,680	⁴⁾ 250,610	23,066,690
Medeltal åren 1887—1896	²⁾ 1,145,400	³⁾ 5,604,900	3,204,870	10,485,080	1,655,040	426,080	⁴⁾ 246,880	22,768,250

¹⁾ Då uppgifter om vikt per hektoliter saknats för något län, har vid beräkningen af totalvigten medelvigten för riket af det ifrågasvarande sädesslaget i stället användts. — ²⁾ Häri ingå för år 1897 hösthvete med 1,199,710 och vårhvete med 68,500 deciton och för åren 1887—1896 hösthvete med 1,072,840 och vårhvete med 72,560 deciton. — ³⁾ Häri ingå för år 1897 höstråg med 6,020,470 och vårråg med 81,990 deciton och för åren 1887—1896 höstråg med 5,540,890 och vårråg med 64,010 deciton. — ⁴⁾ Häri ingå för år 1897 bönor med 48,350 och vicker med 202,260 deciton och för åren 1887—1896 bönor med 57,590 och vicker med 189,290 deciton.

	1897.		Medeltal 1887—1896.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	24.5 %	31.3 %	22.5 %	29.0 %
Vårsträsäd . . .	73.4 %	65.8 %	75.4 %	68.0 %
Baljväxter . . .	2.1 %	2.9 %	2.1 %	3.0 %
Summa	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %

Uppgifter om *rostens* härjningar, hvilka, såsom å formuläret icke särskildt begärda, möjligen äro ofullständiga, lemnas från 1 länsmansdistrikt i Vestmanlands län i fråga om höstvetet; från 1 länsmansdistrikt i hvartera af Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Blekinge län äfvensom från 2 länsmansdistrikt i Vestmanlands län i fråga om hafren; samt från de nämnda distrikten i Jönköpings och Kalmar län och ett af de sistnämnda distrikten i Vestmanlands län i fråga om blandsäden. Å andra sidan vitsordas från ett stort antal distrikt sädesskördens utmärkta eller goda beskaffenhet.

Vid försök att evalvera 1897 års skörd i *penningvärde* har Statistiska Centralbyrån gått till väga på samma sätt som de nio senast förflutna åren. Till grund för beräkningarna med afseende på sädesskörden hafva sålunda lagts uppgifterna om de priser, som noterats för särskilda slag af inhemsk säd under den senare hälften af oktober och den förra hälften af november månad innevarande år å börserna i Stockholm och Göteborg, samt motsvarande priser i Malmö. Enligt dessa uppgifter skulle såväl medelvärdet å 100 kilogram som totalvärdet af hvarje särskildt sädesslag blifva följande:

Värdet af 1897 års sädesskörd.

Hvete	å 17.00 kr. för 100 kg. =	21.6 millioner kronor.
Råg	å 12.00 " " " " =	73.2 " "
Korn	å 13.50 " " " " =	43.5 " "
Hafre	å 9.50 " " " " =	94.2 " "
Blandsäd	å 12.00 " " " " =	22.7 " "
Ärter, bönor, vicker	å 15.00 " " " " =	10.0 " "

Samtliga sädesslag å 11.50 kr. för 100 kg. = 265.2 millioner kronor.

Af samma skäl, som i föregående årsredogörelser blifvit anförda, eller att all spanmål icke är så god som den, hvilken försäljes å börserna, kunna de angifna värdena ej betraktas annat än som maxima. Relationen mellan de beräknade totalvärdena blifver för året: hvete 8.1 %, råg 27.8 %, korn 16.4 %, hafre 35.5 %, blandsäd 8.6 % och baljväxter 3.8 %.

Medelvärdet af hela sädesskörden de nio år, 1888—1896, under hvilka detta värde beräknats på samma sätt, som nu skett, har uppgått till 245.8 millioner kronor samt derunder vexlat mellan 198.8 millioner kronor år 1894 och 323.8 millioner kronor år 1891. Skördevärdet år 1897 är sålunda ej obetydligt lägre än för år 1891; men i fråga om de åtta återstående åren står det endast tillbaka för de två åren 1890 och 1892, och äfven för dem blott i ringa grad. Priset å de särskilda sädesslagen är endast för råg lägre än medelvärdet åren 1888—1896; i öfrigt är det högre, framför allt för hvete och korn. Medelvärdet för dessa nio år är nämligen: för hvete 14.26, för råg 12.17, för korn 11.73, för hafre 9.33, för blandsäd 10.38 och för baljväxter 14.42 kronor.

Värdet af årets potatisskörd kan, efter ett medelvärde af 2.50 kronor för hektoliteren (4.12 kr. för tunnan), beräknas till 49.4 millioner kronor, varande dock äfven detta endast att anse såsom ett maximalvärde, af liknande skäl som i fråga om sädesskörden angifvits. Medelvärdet har under tre af de föregående nio åren, eller 1893, 1895 och 1896, varit lika, under de öfriga sex åren högre. Totalvärdet, som under dessa nio år vexlat mellan 43.7 millioner kronor år 1894 samt 74.8 millioner kronor år 1889, har i medeltal för dem alla utgjort 58.0 millioner kronor, eller 8.6 millioner kronor mer än innevarande år.

Skörden år 1897 har, såsom förut är nämnt, erhållit omdömet fullt medelmåttig. Hvad som framför allt karakteriserar densamma är den utmärkta hvete- och rågskörden, sädens höga vikt samt grödans i allmänhet goda beskaffenhet.

Stockholm den 18 november 1897.

Underdånigst

ELIS SIDENBLADH.

Edv. Söderberg.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Depuis 1865 les Sociétés agricoles des provinces donnent des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres des renseignements sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte. Cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'une année au moins. A cause de cela il a été introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantitéensemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque bailliage (au nombre de 520). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets des provinces qu'on a pu dresser la présente relation — la vingt-quatrième de la série.

La récolte de 1897, d'après les rapports des préfets, a été censée *presque au-dessus de la moyenne*. Du froment et du seigle la récolte a été abondante ou très bonne; des autres céréales, des pommes de terre et du fourrage elle a été ordinaire, excepté l'avoine dont la récolte a été censée au-dessous de la moyenne. Grâce à un temps extrêmement favorable, la qualité de toutes les céréales et du fourrage ne laisse rien à désirer.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des dix années précédentes:

	1897.	Moy. de 1887—1896.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3)	1,611,200	1,474,200
Seigle (col. 4 et 5)	8,316,400	7,735,100
Orge (col. 6)	5,040,500	5,071,000

	1897.	Moy. de 1887—1896.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Avoine (col. 7)	20,605,900	21,981,300
Méteil (col. 8)	3,356,200	3,003,700
Pois (col. 9)	525,400	537,300
Fèves (col. 10)	62,300	74,600
Vesces (col. 11)	260,600	253,400
Pommes de terre (col. 14)	19,772,500	19,862,700

Le tableau A contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1897 et la moyenne des années 1876—1895.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B. Voici le poids par hectolitre:

	1897.	Moy. de 1876—1895.
	kilogr.	kilogr.
Froment d'hiver	78·9	77·8
Seigle d'hiver	73·4	72·1
Orge	63·9	63·1
Avoine	48·1	47·5
Méteil	56·3	55·0
Pois	79·7	78·8
Fèves	77·6	77·4
Vesces	77·6	74·1

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1897 a été de 2,307 mill. de kilogr.; la moyenne de 1887—1896 représente 2,277 mill. de kilogr. Le tableau C en donne des renseignements plus détaillés.

D'après les prix de bourse actuels, la récolte des céréales de l'année peut être évaluée comme suit: froment 21·6, seigle 73·2, orge 43·5, avoine 94·2, méteil 22·7, légumineuses 10·0 millions de couronnes: c'est-à-dire en tout 265·2 millions de couronnes. Cette somme est, à la vérité, trop forte, parce que la qualité du blé vendu à la bourse est en général meilleure que celle du blé qui n'est pas mis en vente. La récolte des pommes de terre, d'après le prix du marché actuel, aurait une valeur totale de 49 millions de couronnes, mais ce prix doit aussi être considéré seulement comme un maximum.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.		12.		13.		14.		15.		16.		17.		18.	
Län.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hefe.	Blandad.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohve.	Raps.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.																			
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.												Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.																		
																		K o r n t a l.																	
1	Stockholms stad ¹⁾	8:33	—	8:00	—	6:67	7:23	—	6:00	—	—	—	—	6:63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Stockholms län	8:90	6:40	8:35	5:88	6:26	7:08	7:03	6:84	6:78	6:68	—	—	6:61	I allmänhet god, i några distrikt delvis rötskadad.	Undermedelmåttan.	3:7	Medelmåttig.																	
3	Uppsala län	9:89	6:47	8:81	—	6:88	6:67	7:25	6:30	4:29	6:35	—	—	6:60	I allmänhet god, delvis något rötskadad.	Medelmåttig.	3:5	God.																	
4	Södermanlands län	9:76	5:33	9:22	7:00	6:40	7:50	7:04	5:43	4:26	6:85	—	—	6:84	God. ²⁾	Medelmåttig.	2:8	Medelmåttig.																	
5	Östergötlands län	8:08	5:43	7:74	3:64	7:81	6:75	7:10	6:04	7:00	5:79	—	—	6:96	God. ²⁾	Fullt medelmåttig.	—	Medelmåttig.																	
6	Jönköpings län	7:75	5:29	6:72	4:65	5:08	5:90	5:66	4:83	—	5:57	—	—	6:29	Mindre god, betydligt angripen af torröta.	Medelmåttig.	3:8	Medelmåttig.																	
7	Kronobergs län	4:00	4:89	5:88	4:51	5:49	6:88	5:53	3:75	—	—	—	—	6:51	Mycket rötskadad.	Medelmåttig.	2:5	Under medelmåttan.																	
8	Kalmar län	7:30	5:19	7:09	5:41	4:97	5:87	5:79	5:56	—	5:73	4:50	—	5:84	Mycket angripen af röta.	Fullt medelmåttig.	3:8	Fullt medelmåttig.																	
9	Gotlands län	4:78	—	7:01	—	5:54	6:00	5:98	4:75	5:60	6:50	—	—	6:04	Delvis angripen af mask och röta.	Medelmåttig.	3:0	—																	
10	Blekinge län	7:95	4:77	5:95	4:66	4:69	5:39	5:36	5:61	—	5:74	4:52	—	5:31	Flerestädes skadad af röta.	Fullt medelmåttig.	4:3	Öfver medelmåttan.																	
11	Kristianstads län	8:37	6:16	7:15	5:67	8:07	7:77	8:04	5:70	6:84	5:91	5:09	—	6:10	Flerestädes skadad af torröta och ollonborrlarver.	Fullt medelmåttig.	2:8	Nära medelmåttig.																	
12	Malmöhus län	10:40	8:00	8:98	5:75	9:44	9:51	9:78	6:86	6:75	6:23	5:35	150	7:78	Flerestädes något skadad af torröta.	Fullt medelmåttig.	3:3	Medelmåttig.																	
13	Hallands län	7:70	5:66	7:37	4:75	6:63	7:11	6:54	6:88	6:08	7:55	7:00	—	6:55	I allmänhet rötskadad.	Fullt medelmåttig.	4:0	Medelmåttig.																	
14	Göteborgs och Bohuslän	7:42	5:55	7:57	5:34	5:34	5:05	4:64	5:04	4:72	5:39	—	—	7:83	Småväxt och rötskadad.	Medelmåttig.	3:5	Under medelmåttan.																	
15	Elfsborgs län	8:18	6:42	7:30	5:55	5:13	4:87	6:93	7:15	7:95	6:78	—	—	7:46	I allmänhet god, delvis rötskadad.	Nära medelmåttig.	2:5	Medelmåttig.																	
16	Skaraborgs län	7:98	5:47	7:45	3:93	5:51	4:67	5:15	6:58	5:96	5:76	—	—	6:68	Småväxt, men god; obetydligt rötskadad.	Medelmåttig.	3:1	Medelmåttig.																	
17	Vermlands län	8:60	5:14	8:87	6:50	4:83	4:83	4:71	5:16	—	5:69	—	—	6:49	God, i några distrikt delvis rötskadad.	Nära medelmåttig.	—	Under medelmåttan.																	
18	Örebro län	9:08	5:45	8:62	5:00	5:94	6:10	6:11	6:11	7:78	6:35	—	—	7:35	God. ²⁾	Medelmåttig.	2:8	Medelmåttig.																	
19	Vestmanlands län	9:99	5:50	8:98	—	6:87	6:94	6:80	7:56	—	7:98	—	—	6:68	Flerestädes rötskadad.	God.	2:5	Medelmåttig.																	
20	Kopparbergs län	9:77	6:85	12:96	7:50	7:22	5:54	7:34	5:00	—	8:00	—	—	7:21	I allmänhet god, delvis något rötskadad.	Medelmåttig.	3:0	Medelmåttig.																	
21	Gefleborgs län	9:78	6:50	9:97	6:00	7:56	7:18	7:47	7:34	7:01	—	—	—	8:05	God. ²⁾	Öfver medelmåttan.	—	Öfver medelmåttan.																	
22	Västernorrlands län	—	—	9:37	8:71	7:48	8:34	6:01	6:53	—	—	—	—	6:56	I allmänhet god, delvis skadad af torröta.	Medelmåttig.	—	Under medelmåttan.																	
23	Jemtlands län	—	—	9:18	—	8:88	7:91	8:06	7:44	—	—	—	—	7:56	God. ²⁾	Öfver medelmåttan.	—	—																	
24	Vesterbottens län	—	—	9:55	6:86	7:94	7:88	8:10	—	—	—	—	—	8:91	God. ²⁾	Nära god.	—	Öfver medelmåttan.																	
25	Norrbottens län	—	—	13:17	—	7:74	9:13	—	—	—	—	—	—	9:32	Öfverallt god.	God.	—	Medelmåttig.																	
Hela riket		8:87	5:74	7:85	5:02	7:29	6:07	7:81	6:34	5:19	6:22	5:24	150	6:77	I Norrland och äfven i mellersta Sverige mestadels god, i sydligare trakter betydligt rötskadad.	Fullt medelmåttig.	3:2	Medelmåttig.																	

¹⁾ Korn-talen för Stockholms stad äro beräknade efter de för kringliggande länsmanadistrikt angifna talen.²⁾ Röta visat sig, ehuru i mycket ringa grad.

rapporter om skörden år 1897.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Höskörden		Halmfaskastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.	
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-.	Vårsädes-.				
Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	God.	Medelmåttig.	Lemnar öferskott, i synnerhet af höstsäd.	Fullt tillräcklig.	Utmärkt godt.	1
Nära god.	Öfver medelmåttan.	Mycket god.	Nära medelmåttig.	Mycket stort öferskott af höstsäd.	Tillräcklig.	Ovanligt gynsamt.	2
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	God.	Medelmåttig.	Ej obetydligt till försäljning.	Fullt tillräcklig.	Särdeles gynsamt.	3
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	God.	Undermedelmåttan.	Betydligt till afsalu.	Tillräcklig.	Utmärkt godt.	4
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Något under medelmåttan.	Tillräcklig af råg, öferskott af hafre.	Tillräcklig för Ortsbehovet.	I det hela gynsamt.	5
Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Nära medelmåttig.	Hafre till afsalu.	Tillräcklig för det egna behovet.	Gynsamt för hö, ogynsamt för säd.	6
God.	Öfver medelmåttan.	Mycket god.	Fullt medelmåttig.	Lemnar öferskott af råg och vårsäd.	Fullt tillräcklig.	Godt.	7
Mycket god.	God.	God.	Öfver medelmåttan.	Öferskott af råg och korn.	Fullt tillräcklig.	Mycket godt.	8
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Nära god.	Nära medelmåttig.	Något till försäljning.	Tillräcklig.	Godt.	9
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Fullt tillräcklig.	Tillräcklig.	Ogynsamt för ängshö och vårsäd.	10
Mycket god.	Öfver medelmåttan.	God.	Öfver medelmåttan.	Lemnar mycket stort öferskott.	Fullt tillräcklig.	För klöfver och höstsäd godt, i öfrigt mycket ogynsamt.	11
Medelmåttig.	Nästan medelmåttig.	Fullt medelmåttig.	Betydligt under medelmåttan.	Mer än tillräcklig.	Otillräcklig.	I allmänhet ogynsamt.	12
Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Betydligt under medelmåttan.	Otillräcklig.	Mycket otillräcklig.	Mindre gynsamt.	13
Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Riklig.	Betydligt under medelmåttan.	Otillräcklig af höstsäd.	Mycket otillräcklig.	Godt.	14
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Mycket god.	Betydligt under medelmåttan.	Stort öferskott af råg, mindre af andra sädesslag.	Knappt tillräcklig.	Utmärkt godt.	15
Nära medelmåttig.	Medelmåttig.	God.	Under medelmåttan.	I länets norra del otillräcklig.	Otillräcklig.	Mycket godt.	16
Öfver medelmåttan.	Fullt medelmåttig.	Riklig.	Medelmåttig.	Fullt tillräcklig.	Tillräcklig.	I det hela gynsamt.	17
Nära god.	Medelmåttig.	Riklig.	Medelmåttig.	Ej obetydligt till försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	18
Medelmåttig.	Medelmåttig.	Öfver medelmåttan.	Under medelmåttan.	Ej tillräcklig för hela länet.	Otillräcklig i Bergslagen och öfre Dalarne.	Ovanligt gynsamt.	19
Nästan medelmåttig.	Under medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Betydligt under medelmåttan.	Otillräcklig af höstsäd.	Otillräcklig.	Särdeles gynsamt.	20
Nära medelmåttig.	Under medelmåttan.	Nära medelmåttig.		Möjligen tillräcklig af vårsäd.	Mycket otillräcklig.	Särdeles gynsamt.	21
Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Mycket god.		Otillräcklig utom af korn.	Tillräcklig.	Särdeles gynsamt.	22
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	God.		Otillräcklig utom af korn.	Fullt tillräcklig.	Mycket godt.	23
Öfver medelmåttan.	Medelmåttig.	Mycket god.		Otillräcklig utom af korn.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	24
Fullt medelmåttig.	Medelmåttig.	Mycket god.	Undermedelmåttan.	Af hvete och råg betydligt större, af korn och blandsäd något större, men af hafre mindre än vanligt.	I det hela tillräcklig; i södra Norrland och västra Sverige otillräcklig.	Mycket godt utom delvis i syd-vestra Sverige.	25

Tab. 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1897.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Bo- hvete.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
	H e k t o l i t e r.												
Stockholms stad	100	—	1)	—	1)	400	—	1)	—	—	—	—	1,400
Stockholms län	139,300	1,600	427,100	300	117,700	772,700	188,800	78,000	5,700	30,000	—	—	857,000
Uppsala län	143,400	600	401,800	—	251,800	585,200	177,300	47,400	1,400	16,300	—	—	542,800
Södermanlands län	143,300	3,400	432,600	700	78,200	1,070,100	181,800	35,800	500	32,200	—	—	554,800
Östergötlands län	135,900	12,600	634,400	900	253,900	1,088,000	757,100	67,100	1,300	54,300	—	—	1,044,100
Jönköpings län	9,000	4,500	366,400	8,200	74,900	1,460,000	20,000	6,400	—	3,500	—	—	868,100
Kronobergs län	100	500	258,000	14,700	175,900	957,300	4,300	700	—	grönf.	—	—	975,800
Kalmar län	59,900	4,200	588,200	6,200	212,300	884,300	16,900	16,900	—	7,700	100	—	939,200
Gotlands län	51,000	—	212,900	—	173,600	38,600	26,400	4,900	1)	400	—	—	388,800
Blekinge län	24,900	1,700	228,800	17,300	52,600	374,400	26,500	2,600	—	16,500	1)	—	876,000
Kristianstads län	92,800	1,100	614,000	27,100	362,000	1,068,100	456,400	22,100	1,100	13,800	1,500	—	1,750,900
Malmöhus län	365,200	2,200	790,400	3,500	1,145,300	1,643,000	1,136,800	63,400	200	27,400	300	3,300	1,596,900
Hallands län	28,900	16,400	342,900	11,500	75,400	1,097,300	79,300	5,000	7,800	4,200	300	—	640,600
Göteborgs och Bohus län . .	9,200	5,500	184,300	600	82,600	811,500	19,500	7,500	40,300	5,200	—	—	679,700
Elfsborgs län	12,200	18,800	400,400	17,000	32,600	1,844,000	28,100	19,500	1,700	3,700	—	—	1,871,400
Skaraborgs län	103,500	5,800	795,100	5,500	63,600	2,230,400	33,600	45,600	400	22,900	—	—	1,444,200
Värmlands län	8,800	1,800	512,600	100	15,700	1,218,500	8,400	8,000	—	600	—	—	977,700
Örebro län	62,700	6,400	323,800	1,000	41,500	1,036,300	27,300	16,000	1,800	8,500	—	—	778,000
Västmanlands län	121,600	300	325,600	—	55,600	945,900	61,900	38,200	—	12,300	—	—	406,700
Kopparbergs län	8,200	2,300	219,100	100	67,000	730,300	107,600	8,000	—	1,100	—	—	577,500
Gefleborgs län	1,100	400	68,400	200	268,000	502,500	26,000	8,300	100	grönf.	—	—	670,100
Västernorrlands län	—	—	37,000	600	403,800	158,500	10,300	3,400	—	grönf.	—	—	507,300
Jemtlands län	—	—	17,100	—	226,400	36,700	5,600	20,600	—	—	—	—	247,300
Vesterbottens län	—	—	9,400	1,000	445,600	25,000	6,300	—	—	—	—	—	386,600
Norrbottnens län	—	—	9,600	—	369,500	26,900	—	—	—	—	—	—	190,100
Rikets skörd år 1897 i hektol.	1,521,100	90,100	8,199,900	116,500	5,040,500	20,605,900	3,356,200	525,400	62,900	260,800	2,200	3,300	19,772,500
» » » » i tunnor	922,490	54,640	4,972,950	70,650	3,056,890	12,496,760	2,035,420	318,640	37,780	158,040	1,330	2,000	11,991,330
Medelskörd åren 1887—1896 i hektoliter	1,377,200	97,000	7,642,600	92,500	5,071,000	21,981,300	3,008,700	537,900	74,600	253,400	2,300	2,600	19,862,700
i tunnor	835,230	58,810	4,634,950	56,110	3,075,410	13,330,910	1,821,630	325,840	45,250	153,700	1,390	1,580	11,742,770

Anm. Härjemte har af vicker i alla län och af åtskilliga andra sädesslag i flere län, synnerligast de norrländska, skördats grönfoder.

¹⁾ Skörd angifven, men enligt beräkning icke uppgående till 50 hl. och därför här utesluten.